

9. Земельний Кодекс України від 20.10.2019 № 2768-III, База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 01.11.2019).

10. Державний земельний кадастр. Закон України від 17.10.2019 № 3613-VI, База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17> (дата звернення: 01.11.2019).

11. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV. База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15> (дата звернення: 01.11.2019).

12. Про землеустрій. Закон України від 16.07.1999 № 997-XIV. База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15> (дата звернення: 01.11.2019).

13. Про концесії. Закон України від 16.07.1999 № 997-XIV. База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-14> (дата звернення: 01.11.2019).

14. Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг. Закон України від 14.12.1999 № 1286-XIV. База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1286-14> (дата звернення: 01.11.2019).

15. Лебедева. Т.М. Підстави виникнення користування земельними ділянками, що використовуються при будівництві або реконструкції автомобільної дороги на умовах концесії. Форум права №1, 2013, 591-595.

16. Yuriy Tatsiy, Mariia Mykhalova, Iryna Lytvynenko. Types of land easements, which ensure the engineering and transport infrastructure functioning, ВМС-2018 – International Scientific-Practical Conference of young scientists "Build-Master-Class-2018" November 2018, Kyiv, Ukraine, 152-154.

*Івашко Олександр Дмитрович, аспірант,
асистент кафедри рисунку та живопису КНУБА*

ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ АРТ-УТВОРЕНЬ НА БАЗІ НЕПРАЦЮЮЧИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сьогодні в полі зору громадськості, органів охорони довкілля і органів охорони історико-культурної спадщини опинились промислові території, забудовані капітальними промисловими об'єктами, які втратили свої первісні функції і призначення [2,3,4]. Предметом громадської дискусії стали питання використання цих територій з

максимальним збереженням зовнішнього вигляду окремих споруд і цілих вулиць, які визначають обличчя району, і зміни напрямів їх функціонального використання з одночасним вирішенням задач джентрифікації міської тканини і підвищення рівня естетизації [2,3,4].

Паралельно з посиленням цих тенденцій в багатьох країнах світу виникло і продовжує розвиватись явище формування простору, що дістав назву арт-кластер. Однак детальний аналіз принципів організації об'єктів, які так називають в літературі, доводить, що вони найчастіше не підходять під поняття арт-кластеру і є простим сполучення незалежних один від одного набором орендованих приміщень. Більш того – попри широке використання в різних джерелах назви “арт-кластер” досі немає чіткого визначення змістового наповнення цього терміну відносно слова “арт” і “кластер”. Разом з тим, нові реалії життя спонукають до появи саме таких арт-об'єктів, враховуючи появу нових (в тому числі неформальних) течій в мистецтві, потребу в нових формах праці і самовираження митця, тим більше, що традиційні мистецькі заклади вже не задовольняють всі потреби суспільства. Тема дослідження є темою міжнародних наукових програм Київського національного університету будівництва і архітектури і Краківської Політехніки ім. Т.Косцюшки, оскільки проблеми перепрофілювання колишніх промислових територій є інтернаціональними.

Арт-кластер – це багатофункціональна будівля з поєднанням культурного і бізнес-спрямування, розрахована на трансформацію відповідно до зміни потреб, сучасний комунікативний простір на основі творчого самовираження, який складається з багатьох різних функцій, які мають сталі зв'язки та активно взаємодіють між собою, сумарний ефект від взаємодії яких значно перевищує ефект їх взаємодії окремо один від одного.

Актуальність арт-кластерів визначається пошуками способів перепрофілювання під нові функції нерентабельних промислових підприємств, однак необхідно створити методологічні основи таких утворень.

Аналіз джерельної бази дозволив виявити коло невирішених питань:

1) існують протиріччя в термінологічному визначенні поняття арт-кластеру і не проаналізовано змістове наповнення терміну щодо його складових арт- і кластер;

2) не розроблено функціонально-планувальних схем об'єктів, які підпадають під визначення “арт-кластер”;

3) не проаналізовано відповідність ревіталізованих промислових об'єктів з наявністю арт-функції терміну “арт-кластер”;

4) не сформульовано визначальні ознаки арт-кластеру як багатофункціональної громадської будівлі нового типу і не розроблено способи перетворення об'єкту на арт-кластер.

Креативні простори є актуальними в випадку ревіталізації промислових територій, на чому наголошують С.Запотоцький та О.Левицька, наводячи приклад міста Івано-Франківська [1] (рис.1).

Рис. 1. Загальний вигляд ревіталізованого заводу “Промприлад” в м.Івано-Франківську. <https://warm.if.ua/projects/promprylad>

В своїй статті вони проаналізували значення терміну “ревіталізація” і його позитивні властивості як явища, визначили основні проблеми ревіталізації на прикладі Івано-Франківська, серед яких нерозуміння владою і суспільством об'єктів промислової архітектури як спадщини, яка вимагає збереження, значні капіталовкладення, потрібні для здійснення перепрофілювання цих об'єктів, занедбаних стан промислових споруд. Автори розглянули такі об'єкти як пивоварний завод, завод “Промприлад”, колишній завод “Позитрон” та запропонували конкретні шляхи ревіталізації цих підприємств, сформулювали принципи ревіталізації старих промислових підприємств міста. Основна мета їх публікації полягала в тому, аби дослідити старі промислові території Івано-Франківська та запропонувати шляхи їх ревіталізації з метою перетворення на міські громадські простори [1, с.103]. В якості пріоритетів для здійснення ревіталізації вони назвали розташування в центрі міста, розвинене транспортне сполучення, розвинену інфраструктуру, велику чисельність людей-споживачів послуг [1,с.104]. Водночас серед засобів ревіталізації вони назвали перепрофілювання під паб, броварню, музей пивоваріння, освітні функції, “лофти”, підкреслили необхідність появи нових

креативних ромадських просторів, однак не приділили уваги можливості створення “арт-”складової [1,с.106].

Проект був розділений на низку етапів. В 2019 р. до нього долучилась компанія-інвестор FinStream, на початку лютого лютого підписано договір про купівлю-продаж заводу: проект Промприлад. Реновація викупив контрольний пакет акцій, було заплановано до кінця року залучити кошти у вигляді імпакт-інвестицій [5]. Наступним етапом (2019-2024 рр.) передбачено реконструктивні заходи на решті території та приміщень (37 871 м²), після чого там з’являться нові функції та оператори. Згідно стадійності проекту після реконструкції у Парасольковому цеху запрацює відкрита майстерня Fab Lab та R&D центр “НаноФранківськ”. Проект втілює консорціум організацій-стратегічних партнерів: платформа “Тепле Місто”, ГО “Інша Освіта”, “МітОст”, “ПАКТ Україна” та Львівська бізнес-школа УКУ (Lvbs) [5].

Перетворення колишніх промислових підприємств цільово на арт-утворення передбачає, що основною стає арт-функція в різних варіантах.

Існує думка, що саме підприємства легкої і харчової промисловості найбільш придатні для ревіталізації під арт-утворення різного функціонального наповнення. Проте це не означає, що перепрофілювання промислових підприємств під арт-утворення в принципі неможливе (прикладом є “Schiffbau” (м. Цюрих) або “Mains d’Oeuvres Saint-Quen” (м. Париж), просто ці приклади є менш поширеними.

Функціональне наповнення проаналізованих об’єктів можна розділити умовно на декілька категорій: арт-функції (основні) (т.зв. якірна функція), супутні функції, додаткові функції.

В ревіталізованих старих корпусах хлібзаводу “Anker Brotfabrik Wien”, Absbergasse, 27 в Відні є майстерня, галерея/виставковий простір/музей, бізнес-простір, харчування, івент-направленість. Профіль підприємства – харчова промисловість – дозволяє широкий перелік функцій. Згідно розроблених структурно-логічних моделей арт-утворень це арт-центр з зародками арт-кластеру з двома кластерними ядрами – музичного спрямування і образотворчого спрямування.

В колишньому промисловому комплексі текстильної промисловості “Fabryka Sztuki” (Art Incubator) (з колишньої бавовняної фабрики на Księżym Młynie), Księdza Biskupa Wincentego Tumienieckiego 3 в м. Лодзь присутні театр, івент-простір, харчування (кав’ярня), художній інкубатор творчих індустрій, галерейно-виставковий простір. Згідно розробленої моделі цей об’єкт може бути охарактеризований як арт-об’єкт з інтегрованим кластером творчих

індустрій. Якірною функцією є “Art-inkubator”, в якому багато складових пов’язано загальною інфраструктурою, однак постійних виробничих зв’язків у ньому немає, що могло б дозволити віднести його до кластерів. Арт-об’єкти розташовані окремо, в більшості випадків зонуються по окремих корпусах.

Доповнюючи перелік найбільш поширених функцій арт-кластерів (виставки, галереї, лекційні зали, медіатеки, майстерні, шоурум, коворкінги, магазини, опен-спейс простори, поп-ап спрямування), слід визначити особливу роль в функціональному наповненні фуд-кортів і закладів громадського харчування (бістро, ресторани, кафе, бари).

Список використаних джерел та літератури:

1. Запотоцький С., Левицька О. Ревіталізація промислових об’єктів міста (на прикладі м.Івано-Франківська). Часопис соціально-економічної географії. № 21(2). С.102-106.

2. Функции городов и их влияние на пространство. Под ред.. Л.Г.Руденко. К.,2015. 192 с.

3. Хохлачева С.Г. К проблеме архитектурно-планировочной организации реконструируемых промышленных зон города. Изв.вузов. Строительство,1996 № 2. С.109-113.

4. Voix Rafael, Capone Francesco, de Propriis Lisa. Comparing creative industries in Europe. European Urban and Regional Studies, Article first published online: August 21, 2014; Issue published: October 1, 2016 № 4 pp.935-940.

5. Промприлад. Реновація – Тепле Місто. URL: <https://warm.if.ua/projects/promprylad> (дата звернення: 01.11.2019).

*Пристайко Валерій Володирич,
аспірант кафедри суспільного розвитку і суспільно владних відносин,
НАДУ при Президентові України*

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВЕЛИКИХ МІСТ

Місто завжди виступало фактором розвитку цивілізації і, водночас, тим джерелом, в якому виникали і поглиблювалися екологічні проблеми. Нині, в епоху зростаючих темпів урбанізації та прогресуючої глобалізації, незбалансований характер співвідношення індустріальної спільноти з довкіллям може призвести до світової кризи [1].

Місто – це порівняно невелика автономна територія, що являє собою відкриту екосистему, елементи якої пов’язані між собою та з довкіллям потоками енергії, речовини, інформації [2, с. 73].